

Briselē, 27.3.2019.
COM(2019) 158 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Komisijas 37. ikgadējais ziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam par ES antidempinga, antisubsidēšanas un tirgus aizsardzības pasākumiem, kā arī trešo valstu izmantotajiem tirdzniecības aizsardzības instrumentiem, kas vērsti pret ES (2018. gads)

{SWD(2019) 141 final}

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Komisijas 37. ikgadējais ziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam par ES antidempinga, antisubsidēšanas un tirgus aizsardzības pasākumiem, kā arī trešo valstu izmantotajiem tirdzniecības aizsardzības instrumentiem, kas vērsti pret ES (2018. gads)

KOPSAVILKUMS

Šajā 37. ziņojumā Eiropas Savienības (ES) tirdzniecības aizsardzības pasākumi ir aplūkoti divējādi. Pirmkārt, izņēmuma kārtā pārsniedzot juridiskos pienākumus, šajā ziņojumā ir īpaši ņemtas vērā Ž. K. Junkera vadītās Komisijas lielākās problēmas, notikumi un sasniegumi tirdzniecības aizsardzības jomā. ES tirdzniecības aizsardzības instrumentu (TAI) 60 gadus ilgajā vēsturē, iespējams, nav bijis cita laikposma, kas būtu sarežģītāks par to, kāds bija laikposms no 2014. gada līdz 2019. gadam. Pasaulē vērojamais tērauda ražošanas jaudas pārpalikums būtiski palielināja pieprasījumu par tirdzniecības aizsardzības pasākumiem skaitu. Komisija, nosakot šajā laikposmā 25 jaunus TAI pasākumus attiecībā uz tērauda rūpniecību, veica būtisku — varbūt pat izšķirošu — ieguldījumu Eiropas tērauda rūpniecības dzīvotspējā un starptautiskajā konkurētspējā. Turklāt pirmo reizi kopš 1994. gada ar divām būtiskām izmaiņām tiesību aktos tika atjaunināts ES tirdzniecības aizsardzības noteikumu kopums. Šie grozījumi palīdzēja nodrošināt to, lai ES TAI varētu efektīvāk un produktīvāk pienācīgi novērst plaši izplatīto un kaitējumu radošo dempingu un subsidēšanu. Pirmo reizi kopš 2002. gada Komisija sāka aizsardzības izmeklēšanu attiecībā uz tērauda ražojumiem un attiecīgi noteica pasākumus. Kā liecina šis ziņojums, Komisijas efektīvā, stingrā un līdzsvarotā pieeja ļāva aizsargāt ES darbvietas. Tā arī ļāva pārliecinoši reaģēt uz dažu tirdzniecības partneru pieaugošajiem protekcionisma pasākumiem, vienlaikus veidojot pašai savu TAI sistēmu, lai nākotnē tā darbotos vēl efektīvāk.

Otrkārt, šajā ziņojumā ir izklāstīti ES antidempinga (AD), antisubsidēšanas (AS) un tirgus aizsardzības pasākumi, kā arī trešo valstu tirdzniecības aizsardzības pasākumi pret ES 2018. gadā. Šī ziņojuma daļa ir sagatavota saskaņā ar AD pamatregulas¹ 23. pantu, AS pamatregulas² 34. pantu, kā arī tirdzniecības aizsardzības pasākumu pamatregulas³ 23. pantu.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/1036 par aizsardzību pret importu par dempinga cenām no valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis, OV L 176, 30.6.2016., 21. lpp.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/1037 par aizsardzību pret subsidētu importu no valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis, OV L 176, 30.6.2016., 55. lpp.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2015/478 par kopīgiem importa noteikumiem, OV L 83, 27.3.2015., 16. lpp.

Šim ziņojumam tāpat kā iepriekšējos gados ir pievienots Komisijas dienestu darba dokuments kopā ar pielikumiem, kuros ir sīki izklāstīta informācija un statistika.

2018. gadā lietu izskatīšanas darbs joprojām bija nozīmīgs, kad tika noteikti pasākumi sešās jaunās lietās, netika noteikti pasākumi astoņās jaunās lietās un salīdzinājumā ar 2017. gadu vienlīdz intensīvi tika pārbaudīti esošie pasākumi.

Turklāt 2018. gads bija īpašs arī ar to, ka atkarībā no izmeklēšanas sākuma datuma varēja piemērot atšķirīgu TAI noteikumu, kas nozīmē, ka vienlaikus tika piemēroti trīs noteikumu kopumi⁴.

Šis ziņojums un pievienotais dienestu darba dokuments ir publiski pieejami vietnē: http://ec.europa.eu/trade/issues/respectrules/anti_dumping/legis/index_en.htm.

⁴ Lietās, kas sāktas pēc 2018. gada 8. jūnija, tiek piemēroti noteikumi saistībā ar jauno aprēķināšanas metodiku un modernizāciju (cita starpā paredzot īsāku izmeklēšanas laikposmu). Jaunajās lietās un termiņa beigu pārskatīšanas lietās, kas sāktas laikposmā no 2017. gada 20. decembra līdz 2018. gada 7. jūnijam, tiek piemērota jaunā aprēķināšanas metodika. Visās pārējās lietās vēl aizvien tiek piemēroti “vecie” noteikumi.

I. Ž. K. JUNKERA VADĪTĀS KOMISIJAS SASNIEGUMI

I.1 ES TAI SISTĒMA IR PIEMĒROTA EFEKTĪVI — SPARĪGI UN AR MĒRU

Lai tirdzniecība būtu brīva, tai ir jābūt godīgai. ES tirdzniecības aizsardzība ir ES rīcības godīgu tirdzniecības nosacījumu saglabāšanai stūrakmens. Tajā pašā laikā mūsdienīgie TAI būtu jāpielāgo ekonomiskajai situācijai un to izmantošana būtu jāierobežo līdz tam, kas ir vajadzīgs, lai novērstu kaitīgas un negodīgas importēto ražojumu tirdzniecības ietekmi. Ņemot to vērā, Komisija paziņojumā “Tirdzniecība visiem”⁵ ir noteikusi prioritāro mērķi padarīt TAI efektīvākus un lietderīgākus.

Tas bija it īpaši svarīgi, jo savā pilnvaru termiņā Ž. K. Junkera vadītā Komisija izskatīja ļoti daudz negodīga importa lietu, no kurām daudzas bija kritiski svarīgas Eiropas ekonomikai. Laikposmā no 2014. gada novembra līdz 2018. gada decembrim tika sāktas 170 TAI lietas un tika noteikti 95 pasākumi, lai atjaunotu vienlīdzīgus konkurences apstākļus. No 95 noteiktajiem pasākumiem 35 ir jauni pasākumi, bet pārējie ir esošo pasākumu atjauninājumi vai paplašinājumi.

ES TAI aizsargā darbavietas, un tāpēc tiem ir **tieša labvēlīga ietekme** uz ES rūpniecības sistēmu un ekonomiku. Kopš Komisijas pilnvaru termiņa sākuma noteiktie ES TAI pasākumi ir faktiski saglabājuši vairāk nekā 124 000 darbvietu⁶. Lielākā ieguvēja bija tērauda rūpniecība ar vairāk nekā 86 000 aizsargātu darbvietu. Kopumā ES pasākumi, kas bija spēkā 2018. gada beigās, efektīvi aizsargāja no negodīgas konkurences 320 000 darbvietu tieši ražošanas nozarē.

ES TAI palīdz ES ražošanas nozarei ar mazākajām saimnieciskajām izmaksām. Patiesi, ES **piemērotie maksājumi** bija mazāki par tiem, ko noteica citi tirdzniecības partneri. Piemēram, maksājumi par tērauda pašlaik ir vidēji no 29 % līdz 45 %, savukārt attiecīgais vidējais maksājums, ko piemēro Amerikas Savienotās Valstis (ASV), ir 54 %–87 %⁷. Viens no šo ES vidēji mazāko maksājumu iemesliem ir “mazākā maksājuma noteikums” (MMN), kas paredz, ka vajadzētu novērst vai nu negodīgās konkurences (dempinga starpības) avotu, vai ietekmi (kaitējuma starpību) — atkarībā no tā, kas ir mazāks⁸. Turklāt Komisija sāk izmeklēšanas vienīgi tad, kad tās ir nepieciešamas. Pirms korektīvo pasākumu noteikšanas tā novērtē, vai TAI pasākumi ir pretrunā vispārējām ES ekonomiskajām interesēm.

ES TAI pasākumiem ir **spēcīga koriģējošā ietekme**. Vairumā gadījumu jau izmeklēšanas laikā, taču noteikti pēc pasākumu noteikšanas, imports par dempinga cenām vai subsidēs

⁵ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Tirdzniecība visiem. Ceļā uz atbildīgāku tirdzniecības un ieguldījumu politiku”, 2015. gada 14. oktobris, COM/2015/0497 final.

⁶ Avots: ES regulas un oficiālās ražošanas nozares sūdzības vai pārskatīšanas pieprasījumi.

⁷ Avots: ES regulas un PTO.

⁸ Pastāv īpaši noteikumi kaitējuma starpības aprēķināšanai gadījumā, ja ir izkropļotas izejmateriālu cenas, kas veido vismaz 17 % preces ražošanas izmaksu. Subsidēšanas gadījumā MMN parasti netiek piemērots.

imports būtiski samazinās. Nākamajā tabulā ir sniegts spēkā esošo ES pasākumu paraugs ar norādītu ietekmi:

Produkts, uz kuru attiecas pasākumi	Izcelsmes valsts	Importa par dempinga cenām vai subsidēta importa samazinājums no attiecīgās izcelsmes valsts pēc pasākumu noteikšanas (jaunākie importa dati salīdzinājumā ar importu sākotnējā IP) ⁹
Alumīnija radiatoru	Ķīnas Tautas Republika	-98 %
Alumīnija riteņi	Ķīnas Tautas Republika	-38 %
Keramikas galda piederumi un virtuves piederumi	Ķīnas Tautas Republika	-28 %
Keramikas flīzes	Ķīnas Tautas Republika	-84 %
Krītots papīrs	Ķīnas Tautas Republika	-99 %
Jaunas un atjaunotas riepas autobusiem vai kravas automobiļiem	Ķīnas Tautas Republika	-81 %
Tērauda ražojumi (visi pasākumi)	Dažādas valstis	-70 %
Tērauda ražojumi (lietas, ko ierosinājusi Ž. K. Junkera vadītā Komisija)	Dažādas valstis	-89 %
Cukurkukurūzas graudi	Taizeme	-62 %
Termopapīrs	Dienvīdkoreja	-91 %

Avots: Comext, ES regulas.

Cits ES TAI pasākumu efektivitātes piemērs ir atrodams Savienības atbildē uz tērauda rūpniecības krīzi, kā izklāstīts I.3. iedaļā zemāk.

Laikposmā no 2014. gada novembra līdz 2018. gada novembrim ES pēc noteikto pasākumu stāšanās spēkā iekasēja vairāk nekā 1,5 miljardus eiro antidempinga vai kompensācijas maksājumus (KM), kas tika ieskaitīti ES budžetā.

AD un AS pasākumi ir jāpārskata piecus gadus pēc to noteikšanas, ja ES ražošanas nozare vēlas saglabāt šos pasākumus pēc minētā perioda. No 2014. gada novembra līdz 2018. gada decembrim Komisija sāka 52 ES pasākumu **termiņa beigu pārskatīšanu**. Šāda termiņa beigu pārskatīšana ļauj salīdzināt situāciju ES ražošanas nozarē pasākumu noteikšanas dienā un piecus gadus pēc tam. Komisija var saglabāt pasākumus, ja termiņa beigu pārskatīšanā tā konstatē, ka pasākumu atcelšanas gadījumā pastāv iespējamība, ka dempings/subsidēšana un

⁹ Importa dati sākotnējā IP (izmeklēšanas periodā) ir salīdzināti ar importu laikposmā no 2017. gada novembra līdz 2018. gada oktobrim. “Riepu” gadījumā dati, kas bija pieejami pēc pasākumu noteikšanas (seši mēneši), tika ekstrapolēti salīdzinājumam. Sk. Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2018/1579 (2018. gada 18. oktobris) (OV L 263, 22.10.2018., 3. lpp.).

kaitējums varētu turpināties vai atkārtoties. ES ražošanas nozare pieprasa šādas termiņa beigu pārskatīšanas attiecībā uz aptuveni 75 % lietu¹⁰.

Atlasīti termiņa beigu pārskatīšanas piemēri kā TAI lietderības mērs

Keramikas flīzēm noteikto pasākumu termiņa beigu pārskatīšana¹¹ ir viena no daudzajām lietām, kas pierāda, cik efektīvi ES pasākumi ir nodrošinājuši ES ražošanas nozares ilgtermiņa dzīvotspēju. Pirms tika noteikti pasākumi nolūkā izbeigt Ķīnas dempinga praksi, imports no Ķīnas apdraudēja ES keramikas ražošanas nozari: peļņa samazinājās līdz minimumam, un ieguldījumi un nodarbinātība samazinājās vienlīdz būtiski. Pasākumu noteikšana uzlaboja situāciju: ES ražošanas nozare atkal kļuva ienesīga, būtiski uzlabojās produktivitāte, kā arī būtiski palielinājās ieguldījumi. Nozarē, kuru galvenokārt veido MVU, šāda ieguldījumu tendence ir ļoti svarīga, lai ES uzņēmumi varētu augt, jo tiem pastāvīgi ir jāmodernizē savs aprīkojums, lai nodrošinātu atbilstību tirgus tendencēm. Pateicoties pasākumiem, arī nodarbinātība nostabilizējās pie aptuveni 60 000 darbinieku, kas ir ievērojams skaits (kaut arī tas bija mazāks par to, kāds bija pirms dempinga sākuma). Tādējādi neatkarīgi no šīm pozitīvajām izmaiņām pasākumi bija jāpatur Ķīnas eksportētāju ārkārtīgi lielās neizmantotās jaudas un agresīvās cenu noteikšanas dēļ. Pārskatīšanā tika secināts, ka bez pasākumiem pastāvētu liels risks, ka Ķīna varētu atsākt negodīgu eksporta praksi, kas attiecīgi negatīvi ietekmētu ES ražošanas nozari.

Vēl viens nozīmīgs TAI efektivitātes piemērs ir pasākumi attiecībā uz **velosipēdiem**, kas tika ievesti no Ķīnas. Pirmo reizi pasākumi tika noteikti 1993. gadā, un vairākkārt turpmākajās termiņa beigu un starpposma pārskatīšanās tika secināts, ka šie pasākumi vēl aizvien bija nepieciešami, lai atvairītu Ķīnas kaitīgo dempingu. Var pamatoti apgalvot, ka bez AD pasākumiem ES velosipēdu ražošanas nozare pašlaik nepastāvētu. Citās valstīs, kur pasākumi netika noteikti vai beidzās to darbības termiņš, Ķīnas eksportētāji bija gandrīz pilnīgi pārņēmuši iekšzemes tirgu. Izmeklēšanās vairākkārt ir konstatēts, ka Ķīnas ražošanas jaudas pārpalikums ir ļoti nozīmīgs — pēdējā izmeklēšanā tika konstatēts jaudas pārpalikums, kas par 25 % pārsniedza ES kopējo patēriņu, un Ķīna šķietami ir mēģinājusi pilnībā izmantot šo jaudu. Tāpēc ES 2013. gadā bija jāpatur plaša mēroga apiešanas shēma attiecībā uz AD maksājumiem, kas noteikti Ķīnas velosipēdu importam, kur velosipēdi tika importēti caur Indonēziju, Malaiziju, Šrilanku un Tunisiju. Tas ļāva ES ražošanas nozarei atgūt mērenu, tomēr ilgstošu peļņu, kā norādīts tās pieprasījumā par termiņa beigu pārskatīšanu, kura pašlaik notiek.

ES velosipēdu ražošanas nozares pastāvēšana ir strukturāli ietekmējusi ES ekonomiku. Bez ES velosipēdu ražošanas nozares nepastāvētu ES velosipēdu daļu ražošanas nozare. Eiropa arī nebūtu attīstījusi nozīmīgu jaunu tirgu, proti, elektrisko velosipēdu ražošanas nozari, kurā vēl aizvien ir liels izaugsmes potenciāls. ES 11 000 darbvieta ir tieši saistītas ar velosipēdu ražošanu, 16 000 darbvieta — ar velosipēdu daļu ražošanu un 3600 darbvieta — ar elektriskajiem velosipēdiem. 2019. gada janvārī Komisija noteica galīgus AD un AS pasākumus pret elektrisko velosipēdu importu no Ķīnas. Tika konstatēts, ka Ķīnas elektrisko velosipēdu eksportētāji saņēma ārkārtīgi lielas subsīdijas.

Pirms tika noteikti TAI pasākumi attiecībā uz **alumīnija riteņiem**, kas tika ievesti no Ķīnas¹², situācija ES ražošanas nozarē bija pasliktinājusies Ķīnas importa par dempinga cenām dēļ, kā to pierāda, piemēram, samazinātais ražošanas un pārdošanas apjoms un lielus zaudējumus radošā situācija. Piecus gadus pēc AD maksājumu noteikšanas situācija bija būtiski uzlabojusies. ES ražošanas nozare bija spējusi atgūties un gūt labu peļņu, attīstoties atbilstoši tirgum. Imports no Ķīnas samazinājās, un Ķīnas importa tirgus daļa samazinājās gandrīz par 75 %. Pasākumi saglabāja veselīgu konkurenci ES tirgū, jo trešo valstu piegādātāju tirgus daļa atjaunojās, tādējādi ražojumus

¹⁰ Komisijas pašas dati.

¹¹ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2017/2179 (2017. gada 22. novembris) (OV L 307, 23.11.2017., 25. lpp.).

¹² Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2017/109 (2017. gada 23. janvāris) (OV L 18, 24.1.2017., 1. lpp.).

par godīgi noteiktām cenām varēja piegādāt lielākā apjomā. ES ražošanas nozare palielināja savu pārdošanas un ražošanas apjomu attiecīgi par 28 % un 25 % un izveidoja 1200 jaunu darbvieta (pieaugums par 10 %). Tā palielināja savu ražošanas jaudu, lai apmierinātu pieaugošo pieprasījumu un uzlabotu savu ražojumu klāstu. Tomēr pasākumi vēl aizvien ir jā saglabā, jo pretējā gadījumā Ķīnas eksportētāji varētu atgriezties Savienības tirgū ar lielu daudzumu ražojumu par zemām un dempinga cenām: ES ražošanas nozarē atkal varētu sākties lejupslīdes cikls.

Tirdzniecības globalizācija ir veicinājusi lielākas iespējas **apiet** vai citādi samazināt TAI pasākumu efektivitāti. Šā iemesla dēļ Komisija pastāvīgi pārbauga importa statistiku, lai noteiktu iespējamu pasākumu apiešanu¹³ vai maksājumu absorbēšanu¹⁴. Lai novērstu šādas situācijas, laikposmā no 2014. gada novembra līdz 2018. gada decembrim Komisija sāka 14 apiešanas vai absorbēšanas novēršanas izmeklēšanas un attiecīgi 14 lietās izvērsa esošos pasākumus attiecībā uz citām valstīm vai ražojumiem, lai saglabātu pasākumu vēlamo ietekmi.

Pēdējais, tomēr svarīgais, ir tas, ka, lai spriestu par to, kā TAI pasākumi ir sasnieguši savus mērķus, Komisija pastāvīgi sazinājās ar **visām galvenajām ieinteresētajām organizācijām**, kuras ietekmēja tirdzniecības aizsardzības pasākumi, lai novērtētu to ietekmi. Notika regulāras tikšanās ar uzņēmumu pārstāvjiem un citām ieinteresētajām personām, cita starpā arī tāpēc, lai informētu par TAI tiesību aktu reformām un apspriestu tās, pēc iespējas aptverot dažādu ieinteresēto personu bažas.

I.2. PĀRVEIDOTA SISTĒMA LIELĀKAI EFEKTIVITĀTEI UN NOTEIKTĪBAI

Modernizācija

ES TAI noteikumu kopuma pamats ir spēkā no Urugvajes sarunu kārtas beigām. Mēģinājumi modernizēt pamatregulas sākās 2008. gada sākumā. Tomēr tieši pašreizējās Komisijas pilnvaru termiņā galu galā tika ieviestas modernizēšanai vajadzīgās izmaiņas. Tas nebija mazsvarīgi, jo jaunā pasaules tirgus situācija un negodīgas tirdzniecības prakses pieaugošais vilnis skaidri pierādīja, ka ir steidzami jāpalielina efektivitāte un noteiktība. Pēc tam kad Padome un Eiropas Parlaments 2017. gada 5. decembrī vienojās par Komisijas priekšlikumu, modernizētie noteikumi stājās spēkā 2018. gada 8. jūnijā. Šis lielais solis uz priekšu padarīja ES tirdzniecības aizsardzības instrumentus efektīvākus, pārredzamākus un pielāgotākus pasaules ekonomikas problēmu risināšanai, vienlaikus reaģējot uz visu ieinteresēto personu vajadzībām, t. i., ES ražotāju, importētāju un pakārtoto lietotāju interesēm.

Ar modernizētajiem ES tiesību aktiem ir ieviestas daudzas izmaiņas. Ar tiem tika ieviests uzlabots kaitējuma starpības aprēķins, kam ir centrālā nozīme, piemērojot MMN, t. i., vienu no Savienības TAI galvenajiem elementiem. Kaitējumu neradošas cenas aprēķins tika atjaunināts, lai labāk atainotu pašreizējo ekonomisko situāciju. Tas ietver vismaz 6 % peļņu

¹³ Apiešanu definē kā pārmaiņas tirdzniecības modelī starp trešām valstīm un ES, kas izriet no prakses, procesa vai darba un kam bez antidempinga vai apiešanas maksājuma noteikšanas nav cita pietiekama cēloņa vai ekonomiskā pamatojuma.

¹⁴ Absorbēšana var rasties tad, kad pēc sākotnējās izmeklēšanas perioda un pirms vai pēc pasākumu noteikšanas Savienībā importēto ražojumu eksporta cenas ir samazinājušās vai palikušas nemainīgas vai nepietiekami mainījušās tālākpārdošanas cenas vai turpmākās pārdošanas cenas.

un iespēju atainot Savienības ražošanas nozares ieguldījumus un pētniecības un izstrādes vajadzības, aprēķinot kaitējuma starpību. Turklāt jaunajos noteikumos var ņemt vērā esošos izejmateriālu cenu izkropļojumus, kas kļūst arvien izplatītāki mūsdienu komerciālajā apmaiņā.

Lai sasniegtu lielāku lietderību, tika pieņemts īsāks termiņš pagaidu pasākumu noteikšanai — tagad parasti šie pasākumi ir jāpieņem septiņos mēnešos, taču ne vēlāk kā astoņos mēnešos, lai gan iepriekš tam bija vajadzīgi deviņi mēneši. Tādējādi Eiropas ražošanas nozare tiks ātrāk atbrīvota no negodīgas konkurences. Turklāt, lai nodrošinātu lielāku procedūru pārredzamību un lai visi ekonomikas dalībnieki varētu ātrāk pielāgoties pasākumiem, ES ieviesa agrīnās brīdināšanas mehānismu attiecībā uz pagaidu antidempinga un antisubsidēšanas pasākumu noteikšanu. Nevienā citā TAI jurisdikcijā nedarbojas šāda sistēma.

Vēl viens svarīgs elements, ko Komisija gribēja sasniegt, bija pietuvināt TAI mazo uzņēmumu vajadzībām: saskaņā ar to ES MVU saņems papildu atbalstu, ja tie apsvērs TAI pasākumus vai ja tos ietekmēs TAI pasākumi.

Visbeidzot, pirmo reizi tirdzniecības aizsardzība ļauj Komisijai ņemt vērā sociālos un vides aspektus pārbaudāmajās valstīs vairākos skaidri definētos apstākļos. Jo īpaši tas attiecas uz MMN, kad jānosaka kaitējuma starpība. Šī jaunā pieeja ir atbilde uz daudzu institucionālo ieinteresēto personu un lielas sabiedrības daļas vispārējām bažām par to, ka atvērtu tirgus politiku var veidot vienīgi, pamatojoties uz ilgtspējīgu tirdzniecību, kurā tiek cienīts minimāls skaits kopēju vērtību.

Jauna dempinga aprēķināšanas metodika un pastiprināts AS instruments

2017. gada 20. decembrī, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, ES pamatregulas tika grozītas, lai tās varētu labāk tikt galā ar jauno ekonomisko situāciju. Šīs tiesību aktu izmaiņas nozīmē ES TAI pamatīgu pārskatīšanu. Pirmkārt, ar grozījumiem tika ieviesta jauna metodika pārbaudāmo preču normālās vērtības aprēķināšanai gadījumā, ja eksportētājas valsts iestādes ir radījušas būtiskus izkropļojumus. Šādi izkropļojumi var pastāvēt visā valstī vai konkrētā nozarē: jaunie noteikumi neskar tirgus vai ārpus tirgus ekonomikas režīma piemērošanu kādai valstij. Lai ieinteresētās personas varētu atbalstīt savu nostāju pret valstīm, kurās pastāv izkropļojumi, Komisija var publicēt ziņojumus par valstīm vai nozarēm, kurās ir konstatēti izkropļojumi. Pirmais šāds ziņojums bija par Ķīnu¹⁵, jo līdz šim tā ir bijusi valsts, uz kuru attiecās visvairāk ES tirdzniecības aizsardzības pasākumu. Komisija arī paziņoja, ka nākamais valsts ziņojums attieksies uz Krieviju¹⁶.

Otrkārt, jaunie grozījumi ir arī pastiprinājuši arī AS instrumentu. Tas ļauj Komisijai labāk aptvert visu subsidēšanas apmēru, dodot iespēju pievērsties arī tām subsīdijām, kas tiek noteiktas vienīgi izmeklēšanas laikā. Šīs izmaiņas ir svarīgas, jo arvien biežāk ārvalstu valdības piešķir subsīdijas nepārredzamā veidā un neatbilstoši Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) noteikumiem par subsīdiju paziņošanu.

¹⁵ Komisijas dienestu darba dokuments *Significant Distortions in the Economy of the People's Republic of China for the Purposes of Trade Defence Investigations*, 2017. gada 20. decembris, SWD(2017) 483 final/2.

¹⁶ Šā ziņojuma publicēšanas dienā valsts ziņojums par Krieviju vēl aizvien bija tapšanas procesā.

I.3. SISTĒMA, KAS EFEKTĪVI APKARO JAUNĀS GLOBĀLĀS PROBLĒMAS

Dažos pēdējos gados TAI nozīme ir pieaugusi, jo šie instrumenti izrādījās ļoti svarīgi globālo tirdzniecības problēmu novēršanā.

Ķīnas ražošanas jaudas pārpalikuma papildu ietekmes dēļ 2013.–2016. gadā **Eiropas tērauda rūpniecība** piedzīvoja lielus zaudējumus. Politikas pretpasākumi bija ātri un vispusīgi, un 2016. gada martā izdotajā paziņojumā¹⁷ bija norādīts plašs pasākumu loks, aptverot ļoti svarīgo tirdzniecības politiku.

Attiecībā uz TAI reakcija bija divkārša. ES 2014.–2018. gadā noteica 25 jaunus pasākumus attiecībā uz tērauda ražojumiem (no visiem 35 jaunajiem TAI pasākumiem) nolūkā novērst importa par dempinga cenām un subsidēta importa kaitīgo ietekmi un atjaunot godīgas tirdzniecības apstākļus, tādējādi veicinot nozares atgūšanos. Turklāt ES veica vairākus pasākumus, lai labāk aizsargātu tērauda rūpniecību tirdzniecības aizsardzības jomā, veicot importa uzraudzību, paātrinot izmeklēšanas, sākot izmeklēšanas, pamatojoties uz kaitējuma draudiem (ja tie bija pamatoti), vai piemērojot galīgus maksājumus ar atpakaļejošu datumu, ja tie bija pamatoti.

Šiem pasākumiem bija būtiska ietekme: tērauda ražojumu imports, ko aptvēra 2014.–2017. gadā pieņemtie pasākumi, samazinājās vidēji vairāk nekā par 95 % salīdzinājumā ar importa apjomu pirms pasākumu noteikšanas. Imports vairs nebija konkurētspējīgs, līdzko tā negodīgais elements, t. i., dempinga vai subsidētās cenas, tika neitralizēts ar TAI pasākumiem. Tādu kritiski svarīgu tērauda ražojumu kā karstie velmējumi ruļļos gadījumā, no kuru importa ir atkarīga ES ražošanas nozare, kas tos izmanto, imports par dempinga cenām vai subsidēts imports tika aizstāts ar importu no citiem avotiem, par kuriem tajā laikā nebija pierādījumu par negodīgu cenu noteikšanu. Neitralizējot importu par dempinga cenām vai subsidētu importu, TAI pasākumi atjaunoja vienlīdzīgus konkurences apstākļus ne tikai ES ražošanas nozarei, bet arī citu trešo valstu piegādātājiem, tādējādi ļaujot lietotājiem ES joprojām izmantot dažādus piegādes avotus.

2017. gadā bija vērojamas pirmās taustāmās tērauda nozares atgūšanās pazīmes, un tas daļēji notika, pateicoties Komisijas noteiktajiem TAI pasākumiem. Tomēr ES tērauda rūpniecība vēl aizvien bija neaizsargāta un ietekmēta importa par dempinga cenām un/vai subsidēta importa dēļ. To lielā mērā izraisa tērauda ražošanas jaudas pārpalikums pasaulē.

Šajā saistībā 2018. gadā parādījās **jaunas problēmas tirdzniecības jomā**, tāpēc Komisijai bija jāreaģē ātri, taču apdomīgi. ASV 2018. gada 23. martā noteica 25 % importa maksājumu attiecībā uz tērauda ražojumiem. ES uzskatīja, ka šie pasākumi bija tiesiski nepamatoti, un apņēmīgi reaģēja uz šādiem tirdzniecību graužošiem notikumiem. Izmantojot trīspusēju pieeju — papildus ASV pasākumu apstrīdēšanai saskaņā ar PTO strīdu izšķiršanas sistēmu un pasākumu noteikšanai līdzsvara atjaunošanai —, Komisija rīkojās, lai aizsargātu tirdzniecību, pirmo reizi kopš 2002. gada sākot aizsardzības izmeklēšanu. Patiesi, ASV noteikto maksājumu dēļ pasaules mēroga piegādātāji sāka novirzīt daļu sava eksporta no ASV uz ES.

¹⁷

Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un Eiropas Investīciju bankai “Tērauda rūpniecība: kā saglabāt ilgtspējīgu nodarbinātību un izaugsmi Eiropā”, 2016. gada 16. marts, COM(2016) 155 final.

Lai izvairītos no turpmāka strauja importa pieauguma, kas draudēja pasliktināt jau tā nestabilo ES tērauda ražotāju situāciju (jaudas pārpalikuma dēļ pasaulē), Komisija pieņēma galīgus aizsardzības pasākumus *erga omnes*¹⁸. Pasākumi tarifa likmes kvotu veidā uzturēs parastās tirdzniecības plūsmas un piegādes avotu dažādību ES lietotāju ražošanas nozaru vajadzībām, vienlaikus aizsargājot ES ražošanas nozari no tirdzniecības novirzīšanās.

Komisija arī pastiprināja cīņu pret trešo valstu **tirdzniecību kropļojošām subsīdijām**. Proti, subsīdijas, kas veicina ražošanas jaudas pārpalikumu, var izrādīties ļoti kropļojošas un bieži izraisīt pārmērīgas ražošanas papildu ietekmi uz eksporta tirgiem. Šāda subsidēšana bieži vien rada *de facto* sekas, kas ir līdzīgas eksporta subsīdijām, kuras ir aizliegtas saskaņā ar PTO noteikumiem. Laikposmā no 2014. gada novembra līdz 2018. gada decembrim Komisija sāka 25 AS izmeklēšanas un noteica jaunus, izvērsa vai pagarināja 12 AS pasākumus. Daudzos gadījumos izmeklēšanas konstatējumi liecināja par samērā augstu subsidēšanas līmeni, ko iepriekšējos periodos varēja novērot diezgan reti. Piemēram, ir noteikti liela apmēra kompensācijas maksājumi (KM) attiecībā uz karsti velmētiem plakaniem tērauda ražojumiem, kurus ieved no Ķīnas (KM līdz 35,9 % apmērā), vai no Ķīnas ievestām riepām (KM līdz 51,08 % apmērā). Tā kā kļūst arvien svarīgāk novērst trešo valstu īstenotas subsidēšanas problēmu, Komisija nāca klajā ar īpašu subsīdiju **datubāzi** nolūkā nodrošināt ārvalstu subsīdiju shēmu lielāku pārredzamību. Tagad šī datubāze ir publicēta Komisijas tīmekļa vietnē¹⁹ un tiek regulāri atjaunināta. Šajā saistībā jānorāda, ka PTO dalībvalstīm ir juridisks pienākums paziņot PTO par savām subsīdijām. Tomēr daudzas PTO dalībvalstis nepilda vai daļēji pilda šo pienākumu. ES sistemātiski norāda uz šiem neizpildes gadījumiem PTO Antisubsidēšanas komitejā. Turklāt tā ir pasūtījusi pētījumus, kuros tiek pārbaudītas ārvalstu valdību, galvenokārt Ķīnas, piešķirtās subsīdijas. Šie pētījumi tiks publiskoti, lai kompensētu ārvalstu subsīdiju shēmu pārredzamības trūkumu.

I.4 AKTĪVA RĪCĪBA SAISTĪBĀ AR TREŠO VALSTU PASĀKUMIEM

Cenšoties **nodrošināt godīgas tirdzniecības nosacījumus** Eiropas ražošanas nozarei, Komisija arī iejaucās, kad trešās valstis vēlējās noteikt nepamatotus tirdzniecības aizsardzības pasākumus pret ES eksportu. Tirdzniecības aizsardzības darbības visā pasaulē pastāvīgi pieauga kopš 2014. gada un sasniedza visu laiku lielāko apjomu 2018. gadā, kad Komisijas dienesti iejaucās aptuveni 70 ārvalstu tirdzniecības aizsardzības izmeklēšanās. Šīs intervences ietvēra rakstveida iesniegumus un dalību uzklaušanās tehniskā līmenī notiekošās izmeklēšanās. Vajadzības gadījumā Komisija veica arī politiskas intervences.

Šādu pasākumu mērķis bija pārliecināties, vai noteikumi tiek ievēroti un TAI ļaunprātīga izmantošana tiek novērsta. Šādi, pateicoties Komisijas rīcībai, tika novērsti daudzi nepamatoti pasākumi. Vērā ņemami piemēri ir šādi:

- 1) ASV sāka izmeklēšanas par lielu civilo lidaparātu importu no Kanādas. Šī lieta netieši ietekmēja ES, jo tajā bija iesaistīts ES uzņēmums, kurš ražo spārnus Kanādas lidaparātiem. Jebkuri pasākumi varēja tieši apdraudēt aptuveni 4000 darbvietu ES. ASV izmeklēšanas laikā Komisija vairākkārtīgi iejaucās, norādot uz acīmredzamām lietas neatbilstībām PTO

¹⁸ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/159 (2019. gada 31. janvāris) (OV L 31, 1.2.2019., 27. lpp.).

¹⁹ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/html/157607.htm>

noteikumiem. Proti, lielāko uzmanību tā pievērša ASV ražošanas nozarei nenodarītajam kaitējumam. Šā argumenta dēļ 2018. gada janvārī izmeklēšana tika izbeigta.

Komisija veiksmīgi iejaucās Turcijas aizsardzības pasākumu izmeklēšanā attiecībā uz riepām, kas varēja ietekmēt ES gada eksporta apjomu 450 miljonu eiro apmērā. Komisija neatlaidīgi iejaucās, un pasākumi tika novērsti.

Komisija rīkojās veiksmīgi arī Indijas veiktajā AD izmeklēšanā attiecībā uz krītota papīra importu (eksporta vērtība aptuveni 110 miljoni eiro). Komisija vairākkārt iejaucās, tostarp iesaistījās ES delegācija, un galu galā sarunās ar Indijas valdību tieši iesaistījās komisāre Sesīlija Malmstrēma. Lieta tika izbeigta, nenosakot pasākumus.

4) 2018. gadā labvēlīgi attīstījās Austrālijas AD izmeklēšana attiecībā uz konservētu tomātu importu no Itālijas — lieta, kurā Komisija darbojās vairākus gadus (sākotnējie pasākumi tika noteikti 2014. un 2016. gadā attiecībā uz eksportu, tajā laikā aptuveni 60 miljonu eiro apmērā). Austrālijas Antidempinga pārskatīšanas speciālistu grupa apstiprināja, ka nevienam Itālijas tomātu audzētājiem piešķirtajam tiešajam atbalsta pasākumam nebija kropļojošas ietekmes un Itālijas tomātu tirgū nepastāvēja “īpaša tirgus situācija”, tādējādi lieta tika pilnīgi izbeigta.

5) Komisija iejaucās ASV veiktajā AD pārskatīšanas izmeklēšanā attiecībā uz nekrītotu papīru, ko ieveda no Portugāles (eksporta vērtība aptuveni 140 miljoni eiro). Pēc Komisijas ieviešanas galīgais maksājums 37 % apmērā tika samazināts līdz 1,75 % (līdzīgi kā citā ieviešanas gadījumā 2016. gadā, kad samazinājums bija no 29 % līdz 7 %).

6) Komisija iejaucās Kolumbijas veiktā AD izmeklēšanā attiecībā uz saldētiem fīr kartupeļiem no ES. Pēc tam samazinājās to uzņēmumu skaits, kurus ietekmēja maksājumi, un maksājumu apmērs. Tomēr pasākumi joprojām rada problēmas, un Komisija apsver turpmāko rīcību šo pasākumu novēršanai, piemēram, turpmākas divpusējas intervences vai iespējamu rīcību PTO.

Komisija ir bieži izmantojusi arī **PTO strīdu izšķiršanas procedūras** nolūkā novērst nepamatotus pasākumus. Tas tā bija attiecībā uz Krievijas piemērotajiem AD maksājumiem vieglajiem komerciālajiem transportlīdzekļiem, ko ieveda no Vācijas un Itālijas, kad faktiski tika konstatēts, ka Krievija pārkāpj savas PTO noteikumus paredzētās saistības, un tādēļ pasākumi netika pagarināti.

Komisijas pilnvaru termiņa laikā sarunas par **brīvās tirdzniecības nolīgumiem** deva iespēju vienoties ar mūsu partneriem par kopīgiem noteikumiem tirdzniecības aizsardzības procedūrās. Mūsu partneri ieviesa lielāku pārredzamību, veicot izmeklēšanas un garantējot līdzsvarotu pieeju maksājumu piemērošanā. Tas tika sasniegts, piemēram, veicinot MMN piemērošanu, kad tas ir iespējams, un ņemot vērā importētāju un pakārtoto lietotāju intereses. Tagad šādi noteikumi ir mūsu nolīgumos ar Koreju un Japānu un tiek apspriesti ar citiem partneriem.

I.5 PĀRREDZAMĀKA SISTĒMA

Lai gan PTO noteikumus ir paredzētas tikai minimālas prasības, šī Komisija ir īstenojusi vairākas pārredzamības iniciatīvas, lai padarītu TAI sistēmu efektīvāku, iekļaujošāku un informatīvāku tiem, uz ko tā attiecas. Tāpēc tagad Komisija pārvalda īpašu tīmekļa platformu (TRON), kas ļauj labāk un vieglāk apmainīties ar informāciju ar ieinteresētajām personām. Tā

nodrošina šīm personām nepārtrauktu pieeju nekonfidenciālām izmeklēšanas lietām, lai tās varētu efektīvāk aizsargāt savas tiesības. Attiecībā uz pārredzamību plašākai sabiedrībai Komisija kopš 2016. gada maija sistemātiski publicē savā tīmekļa vietnē visu sūdzību vai pārskatīšanas pieprasījumu nekonfidenciālus kopsavilkumus. Turklāt, pārsniedzot pašas Komisijas apņemšanās, kas izklāstītas paziņojumā “Tirdzniecība visiem”, kopš 2017. gada 1. augusta TAI dienesti dara zināmu katrai ieinteresētajai personai, uz kuru attiecas pārbaudes apmeklējums, apmeklējuma ziņojumu. Šā ziņojuma nekonfidenciālā versija ir iekļauta arī lietā, kas pieejama citām ieinteresētajām personām. Pārbaudes apmeklējumu iznākums var izrādīties kritiski svarīgs konstatējumos saistībā ar konkrētiem uzņēmumiem, un šāda rīcība var palīdzēt izvairīties no nevajadzīgas tiesāšanās.

Komisija arī pabeidz vēl viena elementa ieviešanu, kurš veicina sabiedrības ieskatu tirdzniecības aizsardzības procedūrās, ļaujot publicēt savā tīmekļa vietnē informāciju par uzņēmumu atmaksas pieprasījumiem un saistītajām izmeklēšanām.

II. TAI DARBĪBAS 2018. GADĀ

II.1 Izmeklēšanas darbības

II.1.1. Vispārējs pārskats

ES 2018. gada beigās bija spēkā 93 galīgi AD pasākumi un 12 kompensācijas pasākumi²⁰. Tas ir nedaudz mazāk nekā gadu iepriekš.

Izmeklēšanas darbs joprojām bija aktīvs, gandrīz sasniedzot 2017. gada līmeni. Darbu galvenokārt veidoja jaunas izmeklēšanas saskaņā ar jauno TAI noteikumu kopumu, kā arī vēl aizvien liels skaits pārskatīšanas gadījumu. 2018. gada beigās turpinājās 45 izmeklēšanas, kā arī sešas atmaksas izmeklēšanas, aptverot 99 atmaksas pieprasījumus.

Sīkāks pārskats par TAI tiesību aktiem un informāciju par gada darbībām ir sniegts dienestu darba dokumentā un tā attiecīgajos pielikumos, kas pievienoti šim ziņojumam.

II.1.2. AD un AS izmeklēšana (skatīt A līdz I pielikumu)

2018. gadā tika sāktas 10 jaunas izmeklēšanas. Pagaidu maksājumi tika noteikti divās procedūrās. Četras lietas tika izbeigtas, nosakot galīgus maksājumus, savukārt astoņas izmeklēšanas tika pabeigtas, nenosakot pasākumus.

Pārskatīšanas izmeklēšanas vēl aizvien veidoja lielu daļu darba. 2018. gadā tika sāktas 17 termiņa beigu pārskatīšanas izmeklēšanas un septiņas termiņa beigu pārskatīšanas tika pabeigtas, apstiprinot maksājumu. Neviena termiņa beigu pārskatīšana netika pabeigta, izbeidzot pasākumus. 2018. gadā četru pasākumu termiņš beidzās automātiski.

Tika sāktas trīs starpposma pārskatīšanas. Četras starpposma pārskatīšanas tika pārtrauktas, neveicot grozījumus pasākumos, bet divas tika pārtrauktas ar grozījumu.

Visbeidzot, 2018. gadā tika sāktas trīs atkārtotas izmeklēšanas, kas parasti ir saistītas ar tiesas nolēmumu izpildi. Tika pabeigtas piecas šādas pārskatīšanas.

II.1.3. Aizsardzības izmeklēšanas (skatīt L pielikumu)

Saskaņā ar ES vispārējo preferenču sistēmu ES 2018. gadā sāka trīs aizsardzības izmeklēšanas — vienu *erga omnes* saistībā ar tērauda ražojumiem un divas divpusēji pret Kambodžu un Mjanmu par Indijas rīsiem.

II.1.4. Verifikācijas darbības

Izmeklēšanas laikā Komisija veic apmeklējumus, lai pārbaudītu uzņēmumu vai asociāciju reģistrus nolūkā verificēt procedūrā iesniegto informāciju. 2018. gadā ES TAI dienesti veica 167 šādus apmeklējumus, kas veidoja 1978 cilvēkstundas verifikācijas darbu.

²⁰

Pasākumi tiek uzskaitīti pēc produkta un attiecīgās valsts, bez paplašinājumiem.

II.2. PASĀKUMU IZPILDE (skatīt J, K, M, Q pielikumu)

Kā norādīts iepriekš, ir sevišķi svarīgi nodrošināt noteikto pasākumu efektīvu izpildi. Viena no svarīgākajām darbībām ir nodrošināt, lai no pasākumiem nevarētu izvairīties, absorbējot maksājumus vai tos apejot. 2018. gadā tika sāta viena absorbēšanas novēršanas pārskatīšana, bet gada nogalē tā vēl turpinājās. Citas absorbēšanas novēršanas pārskatīšanas netika pabeigtas. Turklāt, lai gan nebija sāta neviena apiešanas novēršanas izmeklēšana, divas šādas 2017. gadā sāktas izmeklēšanas tika pabeigtas 2018. gadā, nepagarinot maksājumu.

Arī saistību uzraudzība veido daļu no izpildes darbībām. 2018. gada sākumā bija spēkā trīs uzņēmumu saistības. Gada laikā netika pieņemtas jaunas saistības. Tāpēc 2018. gada beigās palika spēkā trīs saistības.

Visbeidzot, attiecībā uz pasākumu īstenošanu Komisija cieši sadarbojas ar *OLAF*. Kā parasti, 2018. gadā Komisija iesniedza *OLAF* visu informāciju un pierādījumus par visām ar TAI saistītajām nelikumīgajām darbībām.

II.3. MAZIE UN VIDĒJIE UZŅĒMUMI (MVU)

2018. gadā saistībā ar TAI modernizāciju Komisija sāka iniciatīvu, lai palīdzētu TAI ietekmētajiem MVU gan ES, gan trešās valstīs. Tika izstrādāta īpaša tīmekļa vietne. Tajā vienuviet tika apkopoti padomi uzņēmumiem, aptauju paraugi un vispusīgi norādījumi par to, kā vadīt izmeklēšanas procesu. Tas papildina MVU palīdzības dienestu, kas turpina palīdzēt MVU, kuri meklē informāciju par tirdzniecības aizsardzības instrumentiem. Gada laikā palīdzības dienestam tika iesniegti dažādi pieprasījumi — sākot no vispārējiem informācijas pieprasījumiem par tirdzniecības aizsardzības instrumentu būtību līdz mērķtiecīgākiem pieprasījumiem par konkrētu lietu.

II.4. SOCIĀLIE UN VIDES STANDARTI

Kad tiek piemērota jaunā normālās vērtības aprēķināšanas metodika, Komisija izvēlas atbilstošu reprezentatīvo valsti, lai noteiktu ražojuma normālo vērtību. Pēc tam tā pamato savu izvēli ar novērtējumu par atbilstošu sociālās un vides aizsardzības līmeni attiecīgajās valstīs, ja ir vairāk par vienu šādu valsti. Tāpēc jaunās izmeklēšanās un termiņa beigu pārskatīšanās, kas sāktas pēc 2017. gada 20. decembra, Komisija jo īpaši pārbaudīs, vai attiecīgās starptautiskās konvencijas ir ratificētas.

Uz aprakstu par to, kā TAI izmeklēšanās ir aplūkoti un ņemti vērā sociālie un vides aizsardzības standarti, var atsaukties turpmākajos gada pārskatos vienīgi pēc tam, kad izmeklēšanās ir izdarīti pagaidu vai galīgie secinājumi. Neviena no notiekošajām izmeklēšanām, kurās tiek izmantota jaunā metodika, vēl nav nonākusi līdz šim posmam — rezultāti būs pieejami tikai nākamajā gada ziņojumā.

Turklāt kopš stājās spēkā modernizētie TAI noteikumi, kad Komisija aprēķina ražojuma mērķa cenu, tā arī ataino ES uzņēmumu faktiskās vai nākotnes ražošanas izmaksas, ko izraisa vai izraisītu daudzpusēju vides nolīgumu (un to protokolu) piemērošana, kā arī dažu Starptautiskās Darba organizācijas konvenciju piemērošana. Tāpēc kopš 2018. gada 8. jūnija Komisija ir sākusi savās izmeklēšanās piemērot minēto noteikumu. Arī šajā gadījumā neviena

no izmeklēšanām, kurās tas būtu aktuāli, vēl nav nonākusi pagaidu vai galīgo secinājumu posmā, un tādēļ nākamajā gada ziņojumā atgriezīsies pie šīm lietām.

II.5. PĀRSKATĪŠANA ES TIESĀS

2018. gadā Vispārējā tiesa un Tiesa pasludināja 26 spriedumus TAI jomā: Vispārējā tiesa pasludināja desmit spriedumus, bet Tiesa pieņēma lēmumus 12 apelācijas lietās un sniedza četrus prejudiciālus nolēmumus. Atbilstošie spriedumi ir izklāstīti S pielikumā.

2018. gadā tika ierosinātas 15 jaunas lietas saistībā ar TAI (salīdzinājumā ar 20 lietām 2017. gadā).

II.6. TREŠO VALSTU DARBĪBAS, KAS VĒRSTAS PRET ES

Kopumā 2018. gadā bija spēkā 174 TAI pasākumi, kas ietekmē ES eksportu (salīdzinājumā ar 162 pasākumiem 2017. gadā). Paredzams, ka šī tendence turpināsies nākamajos gados, ņemot vērā arī lielo skaitu jauno un notiekošo izmeklēšanu 2018. gadā (35 izmeklēšanas salīdzinājumā ar 31 izmeklēšanu 2017. gadā), pēc kurām 2019. gadā varētu noteikt pasākumus.

ASV veidoja lielāko daļu pret ES eksportu vērstu TAI instrumentu ar 33 noteiktiem pasākumiem (26 pasākumi 2017. gadā). Salīdzinājumā ar 2015. gadu (18 pasākumi) tas ir pieaugums par 89 %. Tas arī netieši veicināja pasākumu skaita pieaugumu pasaulē, jo tādas valstis kā Turcija vai Kanāda sāka aizsardzības izmeklēšanas attiecībā uz konkrētiem tērauda ražojumiem, reaģējot uz ASV 232. iedaļas pasākumiem attiecībā uz tērauda rūpniecību. Tomēr AD joprojām ir pasaulē visbiežāk izmantotais instruments ar 133 no 174 spēkā esošajiem pasākumiem.

Indija ir otrais lielākais pret ES vērstu TAI lietotājs ar 21 spēkā esošu pasākumu (21 pasākums 2017. gadā), kam seko Ķīna ar 18 spēkā esošiem pasākumiem 2018. gadā (20 pasākumi 2017. gadā).

No 2018. gadā sāktajām jaunajām izmeklēšanām ASV sāka trīs, Indija — četras un Ķīna — divas. Papildus šiem parastajiem lietotājiem šo augšupvērsto tendenci ietekmēja arī dažādi lietotāji, kuri izmantoja TAI retāk. Jo īpaši tas tā bija Austrālijas un Argentīnas gadījumā, kuras 2018. gadā sāka trīs jaunas izmeklēšanas katra. Turklāt parādījās citi lietotāji, piemēram, Persijas līča sadarbības padome (GCC) ar trim notiekošām izmeklēšanām, Madagaskara ar divām jaunām aizsardzības izmeklēšanām vai Kolumbija, kas 2018. gadā sāka izmeklēšanu attiecībā uz saldētiem fiņ kartupeļiem — tās pirmā izmeklēšana piecu gadu laikposmā.

Attiecībā uz noteiktajiem pasākumiem ASV ieņem vadošo vietu ar desmit jauniem 2018. gadā noteiktiem pasākumiem, tām seko Austrālija ar četriem jauniem pasākumiem, kā arī Indija un Turcija ar trim jauniem pasākumiem katra. Ķīna noteica vienu jaunu pasākumu 2018. gadā.

Aplūkojot nozares, tērauda rūpniecība atkal bija nozare, uz kuru tika vērsts visvairāk darbību — 12 no 37 sāktām izmeklēšanām un 13 no 32 jauniem pasākumiem. Uz tērauda ražojumiem arī attiecās lielākā daļa visu pasākumu, kas bija spēkā 2018. gadā, — 67 no 174

pasākumiem. Pasākumi attiecībā uz ķīmiskajām vielām vēl aizvien veidoja lielu daļu ar astoņām jaunām izmeklēšanām.

Lai gan Komisija iejaucas vairumā lietu, kas vērstas pret ES, tā pievērš sevišķu uzmanību sistēmiskiem jautājumiem un lietām, kurās nozare ir pieprasījusi īpašu palīdzību. Piemēram, 2018. gadā Komisija iejaucās šādās izmeklēšanās — Čīles aizsardzības izmeklēšanā attiecībā uz piena pulvera un siera importu un Austrālijas AD pārskatīšanas izmeklēšanā attiecībā uz konservētiem tomātiem. Maksājumi, ko Kolumbija noteica saldētu frī kartupeļu importam, ir būtisks tirdzniecības šķērslis, jo šķiet, ka dempinga starpības tika mākslīgi palielinātas, izmantojot nepilnīgas aprēķina metodes.

2018. gadā arī papīra rūpniecības nozarei tika pievērsta īpaša uzmanība Indijas, GCC un Austrālijas izmeklēšanās. Komisija sadarbībā ar ES ražošanas nozari iejaucās un turpināja cieši uzraudzīt šīs izmeklēšanas.

II.7. DARBĪBAS PTO IETVAROS

ES joprojām bija apņēmības pilna un aktīva, iesniedzot ar subsīdijām saistītu programmu PTO. 2018. gadā Ženēvā turpinājās intensīvas sarunas par subsīdijām zivsaimniecības nozarē. Lai gan tika panākts tikai neliels progress, tika pieņemta vērienīga darba programma 2019. gadam, kurai būtu jāļauj PTO dalībvalstīm pabeigt sarunas līdz 2019. gada beigām.

2018. gadā ES piedalījās attiecīgo PTO komiteju darbā saistībā ar TAI, šo komiteju sanāksmes notika aprīlī un oktobrī. PTO Antidempinga komitejā ES atbildēja uz daudziem jautājumiem par ES TAI tiesību aktu reformu. Turklāt ES ierosināja jautājumus, kas rada bažas pret ES vai dalībvalstīm vērstās trešo valstu izmeklēšanās.

ES arī piedalījās abās PTO Antidempinga īstenošanas darba grupas sesijās. Apspriešot temati bija, piemēram, dempinga starpības aprēķināšana vai metodes dempinga iespējamās turpināšanās vai atkārtotās noteikšanai un kaitējuma noteikšanai turpināmības pārbaudēs.

PTO Subsīdiu un kompensācijas pasākumu komitejas (SKK) Īpašajā komitejā tika pārskatīts ES 2017. gada paziņojums par subsīdijām. Turklāt pastāvīgajā SKK turpinājās diskusijas par to, kā subsīdijas veicina pārmērīgu ražošanas jaudu dažādās saimnieciskās darbības nozarēs ar ES, ASV, Kanādu un Japānu kā līdzatbalstītājiem. ES arī vairākkārt aicināja citas dalībvalstis uzlabot pārredzamību, mudinot tās paziņot PTO par savām subsīdijām.

PTO Aizsardzības pasākumu komitejā ES vairākkārt puda bažas saistībā ar citu PTO dalībvalstu aizsardzības izmeklēšanām (piemēram, Čīle — piena pulveris un Gaudas siers, ASV — saules paneļi vai Turcija — tapetes). Turklāt ES atbildēja uz citu PTO dalībvalstu jautājumiem saistībā ar tās sāktu aizsardzības izmeklēšanu attiecībā uz konkrētiem tērauda ražojumiem.

II.8. UZKLAUSĪŠANAS AMATPERSONAS DARBĪBAS

2018. gadā uzklausišanas amatpersona saņēma pavisam 27 ieviešanas pieprasījumus un noorganizēja astoņas uzklausišanas. Vairākkārt ieviešanas pieprasījums tika iesniegts vienlaikus ar uzklausišanas pieprasījumu par izmeklēšanu atbildīgajiem dienestiem.

Uzklausīšanas amatpersona uzskatīja, ka ieinteresētajai personai būtu vispirms jāpauž savas bažas dienestiem un tikai pēc tam, ja nav iespējams rast risinājumu, būtu jāiejaucas uzklaušīšanas amatpersonai. Tādējādi ieinteresētās personas, kurām bija vajadzīga iekaukāšanās, vairumā gadījumu spēja rast risinājumu tieši ar izmeklēšanas komandām.

2018. gadā tikai pēc dažām izmeklēšanām tika iesniegti iekaukāšanās pieprasījumi. Tie bija vai nu vairāku ieinteresēto personu pieprasījumi, vai vairāki iekaukāšanās pieprasījumi no vienas personas. Ieinteresētās personas vairumā gadījumu apstrīdēja izmeklēšanas konstatējumus, faktus un secinājumus, un visos gadījumos dienesti piekrita sniegt precizējumus vai papildu informāciju. Uzmanības vērtā lietā ieinteresētā persona apstrīdēja Komisijas personas datu aizsardzības politiku izmeklēšanā — lieta bija jānodod tālāk Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājam. Visos iekaukāšanās gadījumos 2018. gadā uzklaušīšanas amatpersona konstatēja, ka ieinteresēto personu procesuālās tiesības bija ievērotas.

Pēc tiesību aktu izmaiņām uzklaušīšanas amatpersonas loma ir skaidri atzīta AD un AS pamatregulās. Šajā saistībā uzklaušīšanas amatpersona arī veica ieguldījumu procedūrās, kas Komisijai būtu jāpiemēro, lai uzlabotu pārredzamību un garantētu pušu procesuālās tiesības.